

Investigació amb perspectiva de gènere

PACO NUEVO / L'ORÉAL

SARA COGLIATI
BIOLOGIA CEL·LULAR

Estudia la clínica específica de malalties cardiovasculars per sexes al Centre Nacional d'Investigacions Cardiovasculars (CNIC)

PACO NUEVO / L'ORÉAL

PATRICIA FERNÁNDEZ CALVO
BIOTECNOLOGIA I GENÒMICA DE PLANTES

Desenvolupa una investigació sobre sucres per millorar la salut de les plantes al Centre de Biotecnologia i Genòmica de Plantes (CBGP)

MARTA MELÉ MESSEGUER
BIOLOGIA COMPUTACIONAL

El grup que dirigeix al Barcelona Supercomputing Center (BSC) se centra en la importància del genoma no codificant en el càncer de mama

LEYRE FLAMARIQUE
Madrid

“Quan vaig fer el postdoctorat a Harvard érem set homes i jo”, recorda Marta Melé.

Melé va començar les seves aventures per la ciència estudiant la llicenciatura de biologia. Tot i que afirma que en aquella època no es veia com a científica, ara lidera el seu propi grup d'investigació al Barcelona Supercomputing Center (BSC), on investiga el genoma.

Gràcies als seus esforços, aquesta catalana és una de les cinc premiades de la XIV edició dels premis L'Oréal-Unesco per a Dones Científiques (*For Women in Science*) que es van celebrar ahir a Madrid, per la seva investigació sobre la importància del genoma no codificant en la susceptibilitat de patir càncer de mama.

“De dones en ciència, sobretot en el meu camp, n'hi ha poques a mesura que vas avançant en la carrera”, afirma Melé.

L'informe de la Fundació Espanyola per a la Ciència i la Tecnologia (Fecyt) sobre la situació el 2017 mostra un desequilibri entre sexes. Segons les seves dades, a Espanya un 42% del personal investigador són dones.

I com més amunt en la jerarquia, menys presència femenina. Segons el mateix informe, que es titula *Estadístiques i indicadors de la*

Les científiques donen exemple

Els testimonis d'aquestes cinc investigadores mostren com és fer ciència sent dona

(des)igualtat de gènere en la formació i professió científica, les rectores només representen un 8% a les universitats públiques.

“En la meva disciplina veig que hi entren moltes noies que no arriben fins al final. Es van quedant pel camí”, sentència Cristina Ro-

mera, també guardonada ahir.

Romera va aconseguir avançar en l'escala d'investigadora. Es va llicenciar en Química per la Universitat de Jaén i va obtenir el doctorat en Ciències del Mar a l'Institut de Ciències del Mar-CSIC a Barcelona. En aquest centre desenvolupa la seva investigació, que té l'objectiu d'estudiar com degraden el plàstic els microorganismes marins i l'efecte dels microplàstics que es vessen al mar.

“Aquest premi és una injecció de motivació per continuar amb la meva tasca encara amb més il·lusió. La carrera científica no és fàcil”, va

dir Romera quan va rebre el premi.

Per ella un dels problemes que no hi hagi igualtat en la ciència és que se sol donar preferència a la carrera dels homes, juntament amb la mala situació de la ciència a Espanya en termes generals.

Patricia Fernández, biotecnò-

ga al Centre de Biotecnologia i Genòmica de Plantes (CBGP), hi està d'acord. “En general sempre donem més suport als homes”, sentència.

Fernández va rebre el premi per la seva investigació, que consisteix a identificar sucres vegetals que activen les defenses de les plantes i les protegeixen davant les malalties.

Durant el lliurament dels premis va recordar, en el seu gallec natal, les “mulleres braves” que lluiten pels seus reptes personals i professionals.

També va mostrar agraïment als homes que comparteixen i donen suport als objectius científics de les dones. “Gràcies per veure'ns no pas com l'enemic sinó com a part de l'equip”.

I és que el que demana Patricia Fernández als seus col·legues masculins és que la tractin com una més, que l'avaluin com s'avaluen ells mateixos i “que s'asseguin amb mi a parlar de ciència”.

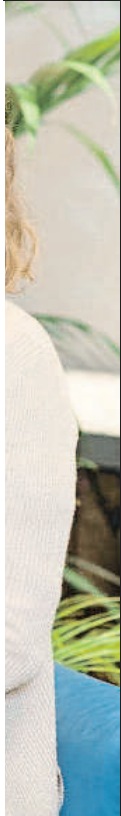
Precisament l'any passat el programa L'Oréal-Unesco va crear la Lliga de Científics Men for Women in Science per implicar activament els homes i aconseguir un entorn científic igualitari. La Lliga té homes que ocupen càrrecs de responsabilitat clau en l'àmbit científic i acadèmic, com ara Luis Serrano, director del Centre de Regulació Genòmica, o Rafael Garesse,

UNA DIFERÈNCIA NOTABLE

Només un 8% dels rectors d'universitats públiques són dones

FALTA DE MODELS

Les investigadores reclamen més visibilitat femenina en la ciència

PACO NUEVO / L'ORÉAL

PACO NUEVO / L'ORÉAL

CRISTINA ROMERA CASTILLO
CIÈNCIES DEL MAR

La seva investigació, desenvolupada a l'Institut de Ciències del Mar-CSIC, estudia les noves formes de degradació del plàstic marí

PACO NUEVO / L'ORÉAL

VERÓNICA TORRANO MOYA
BIOQUÍMICA I BIOLOGIA MOLECULAR

Cap de grup a la Universitat del País Basc, Torrano investiga els components cel·lulars que formen els tumors del càncer de pròstata

rector de la Universitat Autònoma de Madrid.

Després d'analitzar les dades dels centres dels 24 homes que formen la lliga, els resultats han demostrat que s'ha aconseguit augmentar la xifra de dones contractades predoctorals i postdoctorals, i també ha pujat lleugerament el nombre de dones que dirigeixen grups d'investigació.

Sara Cogliati, quarta premiada, ha inclòs la perspectiva de gènere en la seva investigació.

Aquesta biòloga molecular es va incorporar al Centre Nacional d'Investigacions Cardiovasculars (CNIC), on s'ha centrat en les diferències sexuals en malalties cardiovasculars i les seves repercussions en l'àmbit clínic.

Cogliati explica que fins ara la majoria de les investigacions han fet servir models masculins, perquè introduir models femenins suposa lluitar amb una biologia més complicada.

"A la clínica hi ha una determinada patologia que experimenten les dones i la teràpia no és tan eficaç. Això és en el que s'han de focalitzar els científics", afirma.

La investigadora va escriure el projecte que ha premiat L'Oréal-Unesco embarassada. "És una temporada que t'has de cuidar, no és que perdís el cervell", diu. La maternitat és un tema delicat en una carrera d'investigació, ja que, se-

gons les científiques i tornant a citar Patricia Fernández, penalitza més les dones.

Per això les investigadores demanen que no se sancioni l'embaràs sinó que es prenguin mesures institucionals, com ara ampliar els terminis per a les beques.

A més del suport a les dones científiques, Verónica Torrano, líder d'un grup en el departament d'investigació en Bioquímica i Biologia Molecular de la Universitat del País Basc, té molt clar que fa falta per

capgirar la situació: visibilitat. Així ho va expressar quan va recollir el premi per la seva tasca investigadora en el càncer de pròstata: "De models i referents en tenim de sobres, però cal visibilitzar-los".

El seu argument principal és que refermar-se en la carrera científica pot ser un moment crític i complicat. "Imagina't que estàs en un punt de la teva carrera professional en què has de triar, i veus un panorama en què la majoria de persones són homes. Si no et veus reflectir

en aquesta minisocietat, no t'hi sentiràs atreta".

Tenir dones com a exemple que ho han aconseguit suposa per a Torrano una ajuda en l'autoestima. "És quan ets més feble professionalment; tots tenim dubtes".

Aquesta va ser precisament la tasca de Margarita Salas, traspasada fa poc. Salas va assumir el paper de parlar de dona i ciència a Espanya, segons van destacar durant el lliurament de premis. El programa L'Oréal-Unesco la va guardonar l'any 2000 a escala internacional. De fet, fins ara és l'única espanyola que ha rebut un premi d'aquesta categoria.

Davant la situació de desigualtat es duen a terme nombroses iniciatives, com la de la lliga de Científics de L'Oréal-Unesco, o la creació d'oficines d'igualtat dins les institucions i universitats. En l'àmbit internacional la Unesco mateix ha dissenyat el programa SAGA, que recopila dades separades per sexes en les carreres científiques, i dona suport al disseny i la implementació de polítiques que afecten la igualtat de gènere.

En paraules de Marta Melé, si s'exclou les dones de la ciència es perd la meitat de la població. Les premiades d'ahir ho van resumir de manera senzilla amb aquesta frase: "El món necessita més ciència, i la ciència necessita més dones".●

El programa L'Oréal-Unesco

■ Els premis L'Oréal-Unesco per a Dones Científiques (*For Women in Science*) es concedeixen des de fa 20 anys per donar suport i visibilitat a la tasca de les investigadores. Cada país organitza convocatòries locals en què els guardons, valorats en 15.000 euros, es destinen als projectes d'investigació en què treballin les aspirants.

En les 14 edicions que s'han fet a Espanya s'han lliurat més d'un milió d'euros a 67 investigadores del país. També s'atorguen cinc premis de 100.000 euros a l'any a escala global a científiques

eminentes. Entre elles hi havia Margarita Salas, l'única espanyola que l'ha guanyat (l'any 2000) i que va morir fa poc. El programa L'Oréal-Unesco també fa activitats per fomentar la vocació entre les més joves i per donar més visibilitat a les científiques. Per això organitza tallers, exposicions o conferències impartides només per dones. A més, el 2018 va impulsar a Espanya la Lliga de Científics Homes per les Dones, una iniciativa per incorporar activament els investigadors homes en el moviment per un entorn científic igualitari.